

فرم طرح درس

گروه آموزشی: روش‌ها و برنامه‌های آموزشی و درسی		
دکتری سنجش آموزش		مدرس: دکتر کیوان صالحی
رشته تحصیلی: علوم تربیتی	دوره تحصیلی: کارشناسی	عنوان درس: ارزیابی نظام‌های کوچک آموزشی
پیش‌نیاز: ندارد		تعداد واحد: ۲ نظری: ۲ عملی: ۰

هدف کلی درس:

درس ارزیابی نظام‌های کوچک آموزشی از دروس تخصصی رشته علوم تربیتی است و ضرورت دارد دانشجویان ضمن آشنایی با مفاهیم کلیدی نظیر نظام، نظام آموزشی، کیفیت، کنترل کیفیت، کیفیت کلاس درس، اندازه‌گیری، آزمون، سنجش و ارزشیابی و سایر مفاهیم مربوطه در این حوزه، انواع الگوهای موجود در حوزه ارزیابی نظام‌های کوچک آموزشی را بشناسند و در عمل، توانایی ساخت روبریک به عنوان یکی از ابزارها و شیوه‌های ارزیابی و همچنین همکاری و هدایت فرایند ارزیابی مبتنی بر الگوهای ارزیابی در نظام‌های کوچک آموزشی را بدست آورند. در بخش عملی، باید توانایی لازم را برای تدوین چند ملاک‌ها، نشانگرها و استانداردها، معیارهای قضاوت و روبریک را بدست آورند. آنها باید نظام ارزیابی آموزشی موجود را مورد تحلیل قرار داده و برای بهبود فرایند آن پیشنهادهایی متناسب با وضعیت اقتضایی ارائه دهند. انتظار می‌رود که دانشجویان با گذراندن این درس، دانش کافی در زمینه جایگاه ارزیابی در نظام‌های کوچک آموزشی، مبانی نظری و اصول اجرای ارزیابی آموزشی را فرا گرفته، مهارت‌های عملی در ساخت، استفاده و ارزشیابی مبتنی بر روبریک را کسب نموده، و در انتها هدایت یا همکاری موثر در فرایند اجرای ارزیابی در سطوح افراد، نظام‌ها و برنامه‌های آموزشی و آسیب‌شناسی نظام‌های آموزشی را بدست آورند.

وسایل و تجهیزات مورد نیاز:

ویدئو پروژکتور برای نمایش اسلاید، وایت بورد و ماژیک، نمونه‌های رسانه‌های آموزشی تولید شده در سال‌های قبل

نشانگرهای ارزیابی دانشجویان:

- ✓ حضور منظم و مشارکت فعال و سازنده در مباحث کلاسی در هر جلسه
- ✓ رعایت مولفه‌های اخلاق دانشجویی و ارتباط استاد شاگردی در فرایند یاددهی یادگیری در کلاس درس
- ✓ تدوین و تحویل نقشه‌های مفهومی و نقشه‌های ذهنی برگرفته از مطالب تعیین شده برای دانشجویان در هر هفته
- ✓ پیگیری و پاسخ به سئوال‌های مدرس
- ✓ ارائه شفاهی موضوع انتخاب شده و پاسخ‌دهی به پرسش‌های دانشجویان در بحث گروهی
- ✓ تدوین و تحویل نقشه مفهومی مطالب تعیین شده برای دانشجویان
- ✓ موفقیت در فرایندهای سنجش غیررسمی و شفاهی در فرایند یاددهی یادگیری کلاسی
- ✓ ارائه شفاهی موضوع انتخاب شده و توانایی دفاع از سوال‌های طرح شده در اطراف موضوع
- ✓ امتحان پایان ترم
- ✓ آماده سازی و ارسال کار عملی اصیل (نمونه واقعی مسائل مورد نیاز و پراولویت)

شیوه ارزشیابی دانشجو در این درس:

- ✓ ارزیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمون‌های دانشی، عملکردی و نگرشی انجام خواهد شد.
- ✓ در هر جلسه موضوعات و مباحث جلسه قبل بحث و بررسی و مورد بازکاوی قرار گرفته و فعالیت مستمر دانشجو مورد بررسی قرار می‌گیرد.
- ✓ هر دانشجو موظف است بعد از هر جلسه و تا قبل از حضور جلسه بعدی، نمونه عملی گزارش تکلیف خود را انجام دهند
- ✓ ارزیابی تکوینی با استفاده از آزمون‌های مرحله‌ای، تکالیف و پرسش‌های کلاسی صورت می‌گیرد.
- ✓ ارزیابی پایانی در بُعد نظری، از طریق آزمون کتبی و در زمینه عملی با تشخیص شیوه استنادنویسی درون متنی و برون متنی انجام خواهد شد.

تکالیف دانشجویان:

فراگیران در تمام جلسات درسی با پاسخ دادن به پرسش‌های هدفمند مدرس در بحث مشارکت می‌کنند و برای مشارکت بیشتر آنان و تقویت ارتباط بین فردی در کلاس، کارهای گروهی مورد نظر خواهد بود که لازم است تا تیم‌ای فراگیران بعد از آماده‌سازی محتوا، به طور گروهی مطالب را ارائه نمایند.

روش‌ها و راهبردهای تدریس:

استفاده از شیوه‌های تدریس فعال؛ یادگیری در حین عمل؛ تعیین موضوعات از سوی مدرس و بحث و بررسی مطالب توسط دانشجویان و مشارکت فعالی در فرایند بحث فرایند یاددهی یادگیری و جریان تدریس متناسب با ماهیت موضوع، پیشرفت کلاسی، مشارکت دانشجویان و با مدیریت مدرس به صورت پویا انجام خواهد شد و به معنی آموزش مستقیم همه مباحث در کلاس درس نخواهد بود. بلکه برخی از مباحث با هدف استفاده از ظرفیت یادگیری معکوس و به شیوه کلاس‌داری معکوس انجام خواهد شد و دانشجویان

دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی

در برخی از مباحث به تشخیص مدرس موظفند مطالب و موضوعات و مقاله‌های منتخب از مدرس را در منزل مطالعه کرده و جریان کلاس به صورت پرسش و پاسخ به بحث و تبادل نظر و بررسی سوال‌ها، ایده‌ها و مسائل مرتبط با موضوعات تخصیص خواهد یافت.

منابع درس:

- ۱) زارعی زوارکی، اسماعیل (۱۳۹۶). ارزشیابی نظام های کوچک آموزشی. تهران: سمت.
- ۲) بازرگان، عباس (۱۳۹۱). ارزشیابی آموزشی. تهران: سمت
- ۳) برنیان، جان؛ شاه، تارلا. (۱۳۹۰). مدیریت کیفیت در آموزش عالی، چشم اندازبین المللی به سنجش و تغییر سازمانی (ترجمه کیوان صالحی؛ حسن رضا زین آبادی؛ کوروش پرند). تهران: مرکز نشر دانشگاهی
- ۴) استافیل بییم، دانیل. (۲۰۰۳). درآمدی بر الگوهای ارزشیابی. (ترجمه یادگارزاده، بهرامی و پرند، ۱۳۸۶) تهران: انتشارات یادواره کتاب.
- 5) Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. (2012). Evaluation, Theory, Models and Application. Jossey-Bass Willy.

مراحل کلی درس و ارائه مطالب در جلسات آموزشی:

جلسه اول:

سنجش آغازین؛ بیان انتظارات، تبیین نشانگرهای ارزشیابی؛ شیوه عمل در دوره و ارائه دیدگاه‌های دانشجویان و تصمیم‌گیری درباره فرایندها و رویه‌های اجرایی در طول دوره

مراحل کلی درس:

- مفاهیم اساسی مرتبط با ارزشیابی آموزشی کدامند؟
- فلسفه ارزشیابی و اقدامات مرتبط با آن (چرا باید ارزیابی کنیم)
- چه موقع باید ارزیابی نماییم؟
- تصمیم‌گیری در خصوص زمان‌های مورد نیاز برای انجام ارزشیابی (چه موقع باید ارزیابی کنیم) قبل/ حین و / پس از اجرا و با فاصله
- چه چیزهایی را باید ارزشیابی کنیم؟ (فرد، برنامه، موسسه)
- انواع مقایسه (فرد با خودش/ با استاندارد/ با معیارهای تدوین شده توسط موسسه/ با هم‌گروهی‌هایش (هنجار) {ارزشیابی ملاک مرجع - ارزشیابی هنجار مرجع})
- در چه مکان‌ها یا شرایطی باید ارزیابی صورت پذیرد (رعایت شرایط ارزشیابی برای جلوگیری از عدم دقت)
- مجریان ارزشیابی چه کسانی باید باشند؟ (همه اعضاء برنامه، بیرونی، ترکیبی)
- ارزیابی چگونه باید انجام پذیرد؟ (فرآیند اجرای ارزیابی چگونه است)
- معرفی نمونه‌های عملی ارزشیابی مبتنی بر الگوهای ارزشیابی توسط دانشجویان
- فلسفه ارزشیابی در نظام‌های کوچک آموزشی و اقدامات مرتبط با آن چیست (چرا باید ارزیابی کنیم)
- مفاهیم اساسی مرتبط با ارزشیابی در نظام‌های کوچک آموزشی کدامند؟
- چه موقع باید ارزیابی نماییم؟
- تصمیم‌گیری در خصوص زمان‌های مورد نیاز برای انجام ارزشیابی (چه موقع باید ارزیابی کنیم) قبل/ حین و / پس از اجرا و با فاصله
- چه چیزهایی را باید ارزشیابی کنیم؟ (فرد، برنامه، موسسه)
- اصول و ویژگی‌های ارزشیابی از منظر آموزه‌های اسلامی چیست؟
- آفت‌های قضاوت ناپجا کدامند؟
- الگوهای ارزشیابی در نظام‌های کوچک آموزشی دارای چه ویژگی‌هایی هستند؟ چه انواعی دارند؟
- چگونه باید، عوامل، معیارها، الزامات، ملاک‌ها، نشانگرها و توصیفگرها را در یک مطالعه ارزشیابی ایجاد کرد؟
- ارزشیابی چگونه باید انجام پذیرد؟ (فرآیند اجرای ارزشیابی در نظام‌های کوچک آموزشی چگونه است)
- تحلیل و معرفی نمونه‌های عملی نظام‌های ارزشیابی آموزشی سازمان‌ها توسط دانشجویان
- آشنایی با انواع رویکرد و الگوهای ارزشیابی در موسسات و سازمان‌ها
- اعتبارسنجی یا اعتباربخشی (accreditation)
- ارزیابی درونی / ارزیابی بیرونی (internal and external evaluation)
- رویکرد سیستمی در ارزشیابی / الگوی سیپ (CIPP) / الگوی CIPPO
- سنجش به عنوان یادگیری (assessment as learning)
- الگوی هدف محور تیلور، هاموند و پروس + الگوی هدف آزاد اسکریبون
- آشنایی با الگوی کرک پاتریک و نحوه استفاده از آن